Folly Hemrica is theoloog en redactielid van Open Deur. Zij werkte o.a. als justitiepastor en straatpastor.

Dat slavernij niet alleen iets is van vroeger, leren organisaties als Fairwork en Comensha ons. Beide organisaties houden zich bezig met arbeidsuitbuiting en mensenhandel en laten met schrijnende rapporten zien dat ook nu nog in ons land mensen worden uitgebuit, onderbetaald en soms zelfs gegijzeld omwille van hun goedkope arbeid.

Moderne slavernij

Ik ga in gesprek met Linda Etandip, tweeëntwintig jaar geleden gevlucht uit Kameroen, waar ze zich inzette voor de emancipatie van vrouwen met HIV. Ze liet zien dat niet de vrouwen de oorzaak waren van de Aidsepidemie in haar land, maar dat ook de mannen een belangrijk aandeel hadden in de verspreiding van het virus. Zo probeerde ze vrouwen die ten onrechte gestigmatiseerd werden een stem te geven.
Omdat ze vanwege haar werk bedreigd werd in Kameroen, besloot ze via een bemiddelaar haar geluk te beproeven in Europa. Degene die haar hielp om te vluchten beloofde haar een goede baan in het welvarende Europa, waar zeker voor iemand met een academische graad een goede toekomst zou zijn. Linda kreeg via de man die haar had geholpen een baan aangeboden in Parijs, bij een organisatie die zich inzette voor de integratie van Afrikaanse migranten in de Franse samenleving. Ze werkte er als vertaalster en bemiddelde tussen de organisatie in Parijs en rijke sponsoren die vooral uit de Verenigde Staten en Engeland kwamen.

DE AFRIKAANSE DROOM

Een welvarend bestaan werd het echter niet. Linda kreeg erg onregelmatig betaald en werkte meestal voor een tarief van zes euro per uur. Ik vroeg haar of ze bij zo'n laag salaris geen argwaan kreeg. Ze vertelt me dat dat heel lang duurde omdat ze steeds dezelfde boodschap kreeg: 'Dit is normaal! Als je een paar jaar voor ons hebt gewerkt kom je daarna snel hogerop.' Zelf had ze bovendien het idee dat dit Europa was en dat de misstanden zoals ze die in Afrika had gezien nu achter haar lagen. Dat is onderdeel van de Afrikaanse droom dat alles in Europa goed geregeld is, dat wetten de mensen beschermen en dat uitbuiting hier niet voorkomt.
Dus ploeterde ze zeven jaar door. In die zeven jaar probeerde ze wel af en toe ander werk te vinden maar ze kwam al snel tot de ontdekking dat een academische graad uit Kameroen in Europa niet dezelfde geldigheid heeft. En dat terwijl al haar hoogleraren in hun studies in Amerika en Europa hadden gedaan.

Ik vraag haar wat haar uiteindelijk deed besluiten om weg te gaan en ze vertelt me dat vooral contact met de buitenwereld haar deed inzien dat ze slecht werd behandeld. Met name haar collega's bij Artsen zonder Grenzen, waar ze werkte als vrijwilligster, lieten haar inzien dat ze in een abnormale situatie was beland. Haar werkgevers lieten haar echter niet zomaar gaan. Ze dreigden haar geen goede referenties te geven als ze zou vertrekken en lieten haar een document ondertekenen dat ze nooit iets zou vertellen over de omstandigheden waaronder ze had moeten werken. Ook haar veelal jongere collega's werden bedreigd en durfden niet dezelfde stap te maken.

LEGALE SCHOONMAAK? TE DUUR

Uiteindelijk verhuisde Linda samen met haar man en twee kinderen naar Nederland, waar ze aanvankelijk de taal niet sprak en maar moeilijk aan werk kon komen. Ze besloot als schoonmaakster aan de slag te gaan om te ontdekken dat ook daar uitbuiting aan de orde van de dag was. De expat-gemeenschap in den Haag wilde haar wel aan werk helpen maar vaak niet meer betalen dan tien euro per uur. Uiteindelijk besloot ze samen met haar man een schoonmaakbedrijfje te starten om zo aan het zwarte circuit te ontsnappen en hun diensten legaal aan te bieden. Van hun klantenkring van zestien expats dreigden er negen weg te lopen omdat ze niet bereid waren een normaal tarief te betalen. Inmiddels heeft het bedrijf afscheid kunnen nemen van onwelwillende klanten en kan het nu legaal schoonmaakdiensten aanbieden voor een redelijk tarief.

KWETSBARE VROUWEN

Linda Etandip zelf werkt nu met Afrikaanse vrouwen in den Haag en ziet hoe velen van hen worstelen om niet uitgebuit te worden. Zeker ongedocumenteerde vrouwen zijn in dit opzicht extra kwetsbaar. Schrijnend zijn de verhalen van vrouwen die gedwongen in de prostitutie belanden en onder bedreiging jarenlang worden uitgebuit.
Mijn bewondering voor Linda is groot omdat het haar gelukt is op een normale manier een bestaan op te bouwen en nu ook andere vrouwen van haar continent te ondersteunen. Haar verhaal laat zien dat ook in ons land voor vele kwetsbaren uitbuiting aan de orde van de dag is. ■

DE RONDREIZENDE FOTOTENTOONSTELLING 'OPEN JE OGEN' IS EEN INITIATIEF VAN COMENSHA. CONCEPT EN REALISATIE: STICHTING OPEN MIND. FOTOGRAFIE: ERNST COPPEJANS.

MEER INFORMATIE: COÖRDINATIECENTRUM TEGEN MENSENHANDEL, COMENSHA, WWW.COMENSHA.NL. FAIRWORK BESTRIJDT EN VOORKOMT MODERNE SLAVERNIJ IN NEDERLAND EN KOMT OP VOOR DE BELANGEN VAN DE SLACHTOFFERS, WWW.FAIRWORK.NU.